

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จาก 120 โรงเรียน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 118 โรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ 97 โรงเรียน หรือ 194 ฉบับ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกเป็น 3 ตอน คือ ตอนแรก เป็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อดังนี้คือ

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. สถานภาพ การได้มา การเตรียม การผลิตและการใช้
3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน
4. ความต้องการด้านการปรับปรุงด้านความรู้

ตอนที่สอง วิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหาร คือของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ โดยแบ่งเป็นลำดับหัวข้อดังนี้

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. สถานภาพของสื่อการสอน จำนวนที่มี และไม่มี ดีหรือชำรุด
3. ความคิดเห็นในการจัดหา
4. ความคิดเห็นในการนำสื่อการสอนมาใช้ในหลักสูตรใหม่

ตอนที่สาม สรุปความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดการศึกษา และหัวหน้าส่วนการศึกษา แบ่งเป็น

1. รายละเอียดส่วนตัว
2. ความคิดเห็นในเรื่องสื่อการสอนในแง่นโยบาย การสนับสนุน และการใช้สื่อการสอนในหลักสูตรใหม่ของผู้บังคับบัญชา

ตอนที่ 1

วิเคราะห์ข้อมูลของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและเพศ

ขนาดของโรงเรียน	เพศ				รวม	ร้อยละ
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
โรงเรียนขนาดใหญ่	5	21	19	79	24	25
โรงเรียนขนาดกลาง	10	27	27	73	37	38
โรงเรียนขนาดเล็ก	10	28	26	72	36	37
รวม	25	24	72	76	97	100

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 97 คน ชาย 25 คน หรือร้อยละ 24 หญิง 72 คน หรือร้อยละ 76 โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 24 คน หรือร้อยละ 25 โรงเรียนขนาดกลาง 37 คน หรือร้อยละ 38 และโรงเรียนขนาดเล็ก 36 คน หรือร้อยละ 37

ตารางที่ 2 แสดงช่วงอายุของครูตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ช่วงอายุ (ปี)	ครูโรงเรียนขนาดใหญ่		ครูโรงเรียนขนาดกลาง		ครูโรงเรียนขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20 - 24	4	17	7	19	12	33
25 - 29	8	33	10	27	15	41
30 - 34	3	13	8	21	4	11
35 - 39	2	8	7	19	2	6
40 - 44	5	21	1	3	1	3
45 - 49	1	4	0	0	1	3
50 - 54	1	4	3	8	1	3
55 - 59	0	0	1	3	0	0
รวม	24	100	37	100	36	100

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25-29 ปี ทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ 8 คน หรือร้อยละ 33 โรงเรียนขนาดกลาง 10 คน หรือร้อยละ 27 และโรงเรียนขนาดเล็ก 15 คน หรือร้อยละ 41 และอายุมากที่สุด คือ 55-59 ปี มีน้อยที่สุด คือในโรงเรียนขนาดกลางเพียง 1 คน หรือร้อยละ 3

ตารางที่ 3 สถานภาพการสมรสและภาวะในครอบครัวของครูชั้นประถมศึกษาที่ 1

สถานภาพ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
โสด	42	43
มีครอบครัว	53	55
หมาย	2	2
รวม	97	100
จำนวนบุตร		
1 - 2	29	60
3 - 4	13	27
5 - 6	6	13
รวม	48	100
จำนวนผู้อาศัย		
1 - 2	7	21
3 - 4	7	21
5 - 6	11	34
7 - 8	6	18
9 - 10	1	3
11 - 12	1	3
รวม	26	100
คู่สมรสมีรายได้ประจำ	42	79
คู่สมรสไม่มีรายได้ประจำ	11	21
รวม	53	100

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 มีครอบครัวแล้ว 53 คน หรือร้อยละ 55 โสด 42 คน หรือร้อยละ 43 คน ที่มีครอบครัวมีบุตรอยู่ระหว่าง 1-2 คน มี 29 คน หรือร้อยละ 60 และในจำนวนผู้มีครอบครัว คู่สมรสมีรายได้ประจำ 42 คน หรือร้อยละ 79 ทั้งผู้ที่เป็นโสด และมีครอบครัวส่วนใหญ่ของรับภาระผู้เป็นจำนวน 5-6 คน มีจำนวน 11 คน หรือร้อยละ 34

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนปีที่ทำการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ช่วงปีที่ทำการสอน	ครูโรงเรียนขนาดใหญ่		ครูโรงเรียนขนาดกลาง		ครูโรงเรียนขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5	6	25	9	25	17	47
6 - 10	11	46	17	46	13	36
11 - 15	2	8	2	5	3	8
16 - 20	3	13	5	14	1	3
21 - 25	0	0	0	0	0	0
26 - 30	1	4	0	0	0	0
31 - 35	1	4	2	5	1	3
36 - 40	0	0	2	5	1	3
รวม	24	100	37	100	36	100

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ประสบการณ์ในการสอนของครูโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในช่วงอายุ 1-5 ปี มีมากที่สุด คือ 17 คน หรือร้อยละ 47 ส่วนครูโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ทำการสอนอยู่ในช่วง 6-10 ปี มีมากที่สุด คือ 11 คน หรือร้อยละ 46 และ 17 คน หรือร้อยละ 46 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนนักเรียนในชั้นที่สอน

จำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้อง	จำนวนครู	ร้อยละ
16 - 20	5	5
21 - 25	16	16
26 - 30	27	28
31 - 35	24	25
36 - 40	18	19
41 - 45	7	7
รวม	97	100

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่ จำนวน 27 คน หรือ ร้อยละ 28 สอนนักเรียนจำนวน 26-30 คน รองลงมา ครู 24 คน หรือร้อยละ 25 สอนนักเรียนระหว่าง 31-35 คน และมีครู 5 คน หรือร้อยละ 5 สอนนักเรียนระหว่าง 16-20 คน ซึ่งเป็นนักเรียนจำนวนน้อยที่สุด

สำหรับจำนวนห้องเรียนที่สอน มีครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 92 คน หรือร้อยละ 95 คน สอนนักเรียนเพียง 1 ห้องเรียน สอน 2 ห้องเรียนมี 3 คน หรือร้อยละ 3 และสอน 3 ห้องเรียน มี 2 คน หรือร้อยละ 2

ตารางที่ 6 วุฒิทางการศึกษา

วุฒิ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีวุฒิทางครู	3	3
ครู ป. หรือเทียบเท่า	2	2
ป.ป., ป.กศ., หรือเทียบเท่า	8	8
ป.ม., พ.ม., ป.กศ.สูง, หรือเทียบเท่า	72	74
กศ.บ. หรือเทียบเท่า	12	12
รวม	97	100

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่ คือจำนวน 72 คน หรือร้อยละ 74 มีวุฒิ ป.ม., พ.ม., ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า รองลงมาคือ วุฒิ กศ.บ. หรือเทียบเท่า จำนวน 12 คน หรือร้อยละ 12 ส่วนผู้ไม่มีวุฒิทางครูมี 3 คน หรือร้อยละ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ประสบการณ์และความรู้ทางโสตทัศนศึกษาของครูผู้สอน

ประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เคยเรียนจากวิทยาลัยครูโดยตรง	59	61
เคยรับการอบรมวิชานี้มาก่อน	24	25
ศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ	41	42
ไม่เคยเรียนหรืออบรมเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนเลย	19	20

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ในจำนวนครูที่เคยเรียนจากวิทยาลัยครูโดยตรง 59 คน หรือร้อยละ 61 ระบุว่าเคยอบรมวิชานี้มาก่อน และศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ด้วย ส่วนผู้ไม่เคยเรียนหรืออบรมเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนเลย มี 19 คน หรือร้อยละ 20

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถาม 97 คน แต่ละคนตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในเรื่องของการเข้ารับการอบรมหลักสูตรประณตศึกษา พุทธศักราช 2521
ปรากฏว่า ครูชั้นประถมปีที่ 1 จำนวน 91 คน หรือร้อยละ 94 เคยเข้ารับการอบรมจาก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกับวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง มีครูเพียง 6 คน หรือร้อยละ 6
ที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม ซึ่งเป็นส่วนน้อยมาก ส่วนเรื่องการอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาต่าง ๆ
มีครู 36 คน หรือร้อยละ 37 ระบุว่า เคยผ่านการอบรมวิธีสอนวิชาต่าง ๆ มาแล้ว ส่วน
อีก 61 คน หรือร้อยละ 63 ไม่เคยผ่านการอบรม ส่วนผู้ที่เคยผ่านการอบรมมีรายวิชา
ต่อไปนี้คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ศิลปะ และภาษาอังกฤษ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 สภาพการได้มา การเตรียม และผลดีสื่อการสอน

สิ่งที่ปฏิบัติจริง	ค่าความถี่ของสิ่งที่ครูปฏิบัติจริงตามลำดับ									รวม ความถี่	รวมค่า ความ สำคัญ	ลำดับ ความ สำคัญ
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5	ที่ 6	ที่ 7	ที่ 8	ที่ 9			
ข้อความเงินงบประมาณ	99	48	63	12	5	0	0	4	0	31	231	6
ข้อความเงินส่วนตัว	306	128	49	42	15	16	3	0	0	72	559	1
หน่วยราชการ สถาบัน องค์การ หรือมูลนิธิแจก	117	152	35	30	20	8	3	0	1	49	366	4
ขอบริจาคจากบุคคล นักเรียน และผู้มีจิตศรัทธา	27	8	35	30	0	4	0	0	0	15	104	8
ขอยืมจากสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยครู โรงเรียน อื่น ๆ	9	40	42	12	5	8	0	1	0	18	118	7
เจ้าหน้าที่คานโสตทัศนศึกษา ของโรงเรียนจัดหาให้	36	8	0	0	0	4	6	2	1	10	57	9
ท่านจัดหาวัสดุที่มีในท้องถิ่น และผลิตสื่อการสอนเอง	207	160	77	30	15	8	0	0	0	76	497	2
ให้นักเรียนหาวัสดุในท้องถิ่น และช่วยกันผลิตขึ้น	27	96	126	72	30	8	6	0	0	55	365	5
ครูและนักเรียนร่วมกันจัดทำ ขึ้น	99	80	105	84	30	16	3	0	1	62	418	3

คาลำดับความสำคัญ 1=9, 2=8, 3=7, 4=6, 5=5, 6=4, 7=3, 8=2, 9=1

ผู้ตอบ 76 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 97 คน

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ครูส่วนมากใช้เงินส่วนตัวซื้อสื่อการสอนเองมากที่สุด รองลงมา
คือ ครูจัดหาวัสดุที่มีในท้องถิ่น และผลิตสื่อการสอนเอง ครูและนักเรียนร่วมกันผลิตสื่อการสอน ตาม
ลำดับ และทางเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาของโรงเรียนจัดหาให้ เป็นอันดับสุดท้าย

ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบว่า ใช้เงินส่วนตัวซื้อ หรือจัดหาสื่อการสอน เป็นอันดับแรก มี 34 คน หรือร้อยละ 35 เป็นชาย 7 คน หญิง 27 คน โสค 15 คน มีครอบครัว 19 คน ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง 12 คน ที่ทำการสอนระหว่าง 6-10 ปี ครูโรงเรียนขนาดเล็ก ทำการสอน 1-5 ปี มี 9 คน วัสดุส่วนใหญ่ของครูโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด คือ ป.กศ.สูง หรือ พ.ม. หรือเทียบเท่า มีทั้งสิ้น 23 คน ไม่มีวัสดุทางครู 2 คน นอกจากนี้เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี เป็นส่วนใหญ่ คือ 25 คน หรือร้อยละ 73 ส่วนอีก 9 คน มีอายุตั้งแต่ 30-50 ปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 รายการวัสดุที่มีในท้องถิ่นและวัสดุเหลือใช้ที่นำมาผลิตและใช้เป็นการสอน

รายการ	ค่าความถี่ของลำดับวัสดุที่นำมาผลิตเพื่อการสอน											รวม ความถี่	รวมค่า ความ สำคัญ	ลำดับ ความ สำคัญ
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5	ที่ 6	ที่ 7	ที่ 8	ที่ 9	ที่ 10	ที่ 11			
ต้นไม้ ใบไม้ ผลไม้	374	140	99	88	21	30	35	0	0	0	0	85	787	1
เมล็ดพืช ข้าวเปลือก	88	180	135	32	42	24	35	4	3	0	0	66	543	5
ก้อนหิน ก้อนอิฐ ก้อนกรวด แร่	319	240	144	24	28	0	10	4	3	4	1	83	777	2
ทราย เปลือกหอย	33	50	81	88	42	24	25	24	6	4	1	54	378	7
กระดาษต่าง ๆ	154	160	108	104	49	12	15	24	9	0	0	76	635	3
กระป๋อง	44	10	54	72	70	24	35	12	21	2	0	52	344	9
ขวด	55	30	36	88	77	30	20	8	9	2	0	50	355	8
ฝาขวด	110	90	126	56	91	78	5	12	3	0	1	72	572	4
หลอดคาย เศษผ้า	11	70	45	32	21	36	5	8	6	10	3	39	247	10
หนังสือพิมพ์	66	40	36	88	35	66	25	12	9	8	3	59	388	6
เชือกปอ เชือกกระสอบ	22	20	27	0	21	18	5	8	3	8	10	31	142	11

ค่าลำดับความสำคัญ 1 = 11, 2 = 10, 3 = 9, 4 = 8, 5 = 7, 6 = 6,

7 = 5, 8 = 4, 9 = 3, 10 = 2, 11 = 1

มีผู้ตอบทั้งหมด 85 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 97 คน

จากตารางที่ 9 แสดงว่า ครุภัณฑ์ประเภทปีที่ 1 ส่วนมากนำต้นไม้ ใบไม้ ผลไม้ ซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาเป็นการสอนมากที่สุด รองลงมา คือ ก้อนหิน ก้อนอิฐ ก้อนกรวด แร่ และกระดาษต่าง ๆ ตามลำดับ และนำเชือกปอ และเชือกกระสอบ มาผลิตเป็นการสอนน้อยที่สุด นอกจากนี้การสอนอื่น ๆ ที่ครูใช้ นอกเหนือจากรายการ ได้แก่ ไม้ไอศกรีม หลอดกาแฟ และสีตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของหลักที่ครูยึดในการเตรียมและผลิตสื่อการสอน

สิ่งที่ยึดในการเตรียมและผลิต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ยึดเนื้อหา	4.11	0.79	มาก
ยึดแผนการสอน	3.60	0.90	มาก
ยึดคู่มือครู	3.75	0.80	มาก
ยึดทั้ง 3 อย่างที่กล่าวมาแล้ว	4.09	0.74	มาก
ประหยัดและสิ้นเปลืองเวลาในการทำงาน	3.77	0.96	มาก
ต้องเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในห้องเรียน	4.05	1.01	มาก
คำนึงถึงสติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน	4.36	0.83	มาก
ส่งเสริมให้เกิดความคิดวิพากษ์วิจารณ์ และเกิดกิจกรรมรวมกัน	4.05	0.85	มาก
ต้องมีคุณภาพดีเพื่อเก็บไว้ใช้ได้นาน	3.76	0.92	มาก
ต้องมีความประณีต สวยงาม	3.04	0.85	ปานกลาง

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ	0.6 - 1.5	น้อยที่สุด	1.6 - 2.5	น้อย
	2.6 - 3.5	ปานกลาง	3.6 - 4.5	มาก
	4.6 - 5.0	มากที่สุด		

จากตารางที่ 10 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ยึดความประณีตสวยงาม ในการผลิตสื่อการสอนปานกลาง นอกนั้นครูยึดเป็นหลักในการเตรียมและผลิตสื่อการสอนมากทุกรายการ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของเกณฑ์ในการใช้สื่อการสอนที่ปฏิบัติจริง

เกณฑ์ปฏิบัติ	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ใช้สื่อการสอนในกลุ่มวิชาทักษะ	4.14	0.83	มาก
ใช้สื่อการสอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	3.61	0.85	มาก
ใช้สื่อการสอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย	3.40	0.93	ปานกลาง
ใช้สื่อการสอนในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ	3.39	0.01	ปานกลาง
ใช้สื่อการสอนในการนำบทเรียน	3.53	0.93	ปานกลาง
ใช้สื่อการสอนในการอธิบายเนื้อหาบทเรียน	3.55	0.89	ปานกลาง
ใช้สื่อการสอนในการฝึกทักษะของนักเรียน	3.66	0.86	มาก
ใช้สื่อการสอนในการสรุปบทเรียน	2.79	0.91	ปานกลาง
ใช้สื่อการสอนในการทบทวนบทเรียน	2.69	1.05	ปานกลาง
ใช้สื่อการสอนในการเสริมสร้างทัศนคติของนักเรียน	3.21	0.96	ปานกลาง
ใช้สื่อการสอนในชั้นเดียวกันในวิชาต่างกัน	3.01	0.87	ปานกลาง

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ	0.6 - 1.5	น้อยที่สุด	1.6 - 2.5	น้อย
	2.6 - 3.5	ปานกลาง	3.6 - 4.5	มาก
	4.6 - 5.0	มากที่สุด		

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเฉลี่ยใช้สื่อการสอนในกลุ่มวิชาทักษะ และกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และใช้ฝึกทักษะของนักเรียนโดยเฉลี่ยมาก และนอกนั้นเป็นเกณฑ์ที่ครูปฏิบัติโดยเฉลี่ยปานกลาง

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของสื่อการสอนที่ใช้

รายการสื่อการสอนที่ใช้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	
แผนที่	3.65	1.18	น้อย	
ลูกโลก	3.21	1.29	น้อยที่สุด	
ภาพการ์ตูน	4.94	1.43	ปานกลาง	
ภาพโปสเตอร์	5.08	1.43	ปานกลาง	
กราฟ	2.58	1.20	ไม่มี	
แผนภาพ	5.40	1.37	ปานกลาง	
แผนภูมิ	5.35	1.41	ปานกลาง	
บัตรคำ	6.43	0.85	มาก	
บัตรประโยค	5.51	1.10	ปานกลาง	
กระดานคำ	6.18	1.03	มาก	
กระดานดำสำคัญ	4.12	1.58	น้อย	
กระดานนิเทศ	4.44	1.39	น้อย	
ไดออรามา	2.24	1.33	ไม่มี	
พิพิธภัณฑ์โรงเรียน	2.46	1.09	ไม่มี	
ของจริง	5.40	1.40	ปานกลาง	
ของจำลอง	4.48	1.47	น้อย	
ของตัวอย่าง	4.86	1.41	ปานกลาง	
เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ	0.6 - 1.5	ไม่รู้จัก	1.6 - 2.5	ไม่มี
	2.6 - 3.5	น้อยที่สุด	3.6 - 4.5	น้อย
	4.6 - 5.5	ปานกลาง	5.6 - 6.5	มาก
	6.6 - 7.0	มากที่สุด		

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของสื่อการสอนที่ใช้

รายการสื่อการสอนที่ใช้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ของลอบแบบ	3.28	1.62	น้อยที่สุด
ภาพเขียน	4.98	1.45	ปานกลาง
ภาพถ่าย	4.04	1.53	น้อย
ภาพโปร่งใส	2.25	0.78	ไม่มี
ภาพสามมิติ	2.23	0.70	ไม่มี
สมุดภาพ	5.00	1.26	ปานกลาง
ภาพแขวนผนัง	5.00	1.44	ปานกลาง
สไลด์	2.07	0.44	ไม่มี
ฟิล์มสตริป	1.99	0.27	ไม่มี
ฟิล์มภาพยนตร์	1.99	0.27	ไม่มี
แผ่นเสียง	2.22	0.74	ไม่มี
เทปเสียง	3.91	1.84	น้อย
หนังสือพิมพ์	4.89	1.46	ปานกลาง
หนังสือแบบเรียน	5.95	0.91	มาก
หนังสืออ่านเพิ่มเติม	5.16	1.05	ปานกลาง
หนังสืออ้างอิง	3.72	1.33	น้อย
บัตรงาน	3.91	1.62	น้อย
เครื่องฉายภาพยนตร์ 16 ม.ม.	3.91	1.62	น้อย

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ	0.6 - 1.5	ไม่รู้จัก	1.6 - 2.5	ไม่มี
	2.6 - 3.5	น้อยที่สุด	3.6 - 4.5	น้อย
	4.6 - 5.5	ปานกลาง	5.6 - 6.5	มาก
	6.6 - 7.0	มากที่สุด		

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของสื่อการสอนที่ใช้

รายการสื่อการสอนที่ใช้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	
เครื่องฉายภาพยนตร์ 8 ม.ม.	2.05	0.44	ไม่มี	
เครื่องฉายสไลด์	2.18	0.72	ไม่มี	
เครื่องฉายฟิล์มสตรีป	1.98	0.29	ไม่มี	
เครื่องฉายภาพขามศีระ	1.97	0.30	ไม่มี	
เครื่องฉายภาพทึบแสง	2.03	0.34	ไม่มี	
จอฉายภาพ	2.05	0.49	ไม่มี	
เครื่องรับวิทยุ	3.29	1.45	น้อยที่สุด	
เครื่องรับโทรทัศน์	2.02	0.32	ไม่มี	
เครื่องเล่นแผ่นเสียง	2.18	0.56	ไม่มี	
เครื่องบันทึกเสียง	2.79	1.31	น้อยที่สุด	
เครื่องขยายเสียง	2.60	1.05	น้อยที่สุด	
การสาธิต	5.22	1.06	ปานกลาง	
การทดลอง	4.78	1.16	ปานกลาง	
การแสดงนิทรรศการ	3.86	1.31	น้อย	
การจัดแสดงสิ่งของ	4.54	1.17	น้อย	
การแสดงบทบาทสมมุติ	5.32	1.15	ปานกลาง	
การแสดงละคร	4.58	1.31	น้อย	
การศึกษานอกสถานที่	3.90	1.26	น้อย	
เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ	0.6 - 1.5	ไม่รู้จัก	1.6 - 2.5	ไม่มี
	2.6 - 3.5	น้อยที่สุด	3.6 - 4.5	น้อย
	4.6 - 5.5	ปานกลาง	5.6 - 6.5	มาก
	6.6 - 7.0	มากที่สุด		

ตารางที่ 12 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของสื่อการสอนที่ใช้

รายการสื่อการสอนที่ใช้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
กระบะทราย	3.73	1.37	น้อย
แบบเรียนสำเร็จรูป	4.00	1.66	น้อย
กระบวนกรกลุ่ม	4.79	1.34	ปานกลาง
ศูนย์การเรียน	3.56	1.44	น้อยที่สุด
การเล่นเกม	5.70	0.82	มาก
การแสดงหุ่น	3.62	1.33	น้อย
การร้องเพลงประกอบบทเรียน	6.21	0.71	มาก
การเรียนจากวิทยุโรงเรียน	3.10	1.40	น้อยที่สุด
การเรียนจากโทรทัศน์เพื่อการสอน	2.05	0.39	ไม่มี

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ	0.6 - 1.5	ไม่รู้จัก	1.6 - 2.5	ไม่มี
	2.6 - 3.5	น้อยที่สุด	3.6 - 4.5	น้อย
	4.6 - 5.5	ปานกลาง	5.6 - 6.5	มาก
	6.6 - 7.0	มากที่สุด		

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 12 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ใช้บัตรคำ กระดานคำ หนังสือแบบเรียน การเล่นเกม และการร้องเพลงประกอบบทเรียน โดยเกณฑ์เฉลี่ยมาก และภาพการ์ตูน ภาพโปสเตอร์ แผนภาพ แผนภูมิ บัตรประโยค ของจริง ของตัวอย่าง ภาพเขียน สรุภาพ ภาพแขวนผนัง หนังสือพิมพ์ หนังสืออ่านเพิ่มเติม การสาธิต การแสดงนิทรรศการ การแสดงบทบาทสมมติ และกระบวนการกลุ่ม ใช้โดยเฉลี่ยปานกลาง ส่วนสื่อการสอนที่ใช้ น้อย ได้แก่ แผนที่ กระดานดำสำลี กระดานนิเทศ ภาพฉาย เทปเสียง หนังสืออ้างอิง บัตรงาน เครื่องฉายภาพยนตร์ 16 ม.ม. การแสดงนิทรรศการและการจัดแสดงสิ่งของ ส่วนสื่อการสอนที่ใช้โดยเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ลูกโลก ของล้อแบบ เครื่องรับวิทยุ ศูนย์-การเรียน และการเรียนจากวิทยุโรงเรียน สำหรับสื่อการสอนที่ไม่มีเลย ได้แก่ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพทึบแสง จอฉายภาพ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง ภาพโปร่งใส ภาพสามมิติ สไลด์ ฟิล์มสตริป แผ่นเสียง ฟิล์มภาพยนตร์ และการเรียนจากโทรทัศน์เพื่อการสอน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 เกณฑ์ที่ถือปฏิบัติภายหลังจากใช้สื่อการสอน

เกณฑ์ที่ปฏิบัติ	ค่าความถี่ของลำดับเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติ								รวม ความถี่	รวมค่า ความ สำคัญ	ลำดับ ความ สำคัญ
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5	ที่ 6	ที่ 7	ที่ 8			
สังเกตผลการใช้สื่อการสอนจาก ความสนใจ ความตั้งใจ และ บรรยากาศในห้องเรียน	336	119	96	30	16	0	0	0	85	597	2
ใช้คำถามตามความเข้าใจของ นักเรียน	192	210	150	45	12	3	0	0	92	612	1
ให้นักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกับครู	200	175	96	85	16	3	0	0	88	575	3
จัดกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการ ใช้สื่อการสอน เช่น อภิปราย เขียนรายงาน	32	70	102	110	32	12	4	1	68	363	5
เก็บสื่อการสอนที่ใช้แล้วไว้เอง	32	49	24	30	36	30	8	4	48	213	6
มอบสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นหรือหามา ให้ทางโรงเรียนหลังจากใช้แล้ว	48	14	18	20	16	24	14	1	35	155	7
ส่งคืนสื่อการสอนซึ่งยืมของโรงเรียน ให้กับทางโรงเรียน	16	14	6	10	12	9	8	4	21	79	8
นำสื่อการสอนบางอย่างคิดไว้ใน ห้องเรียน	104	35	90	50	108	21	6	0	80	414	4

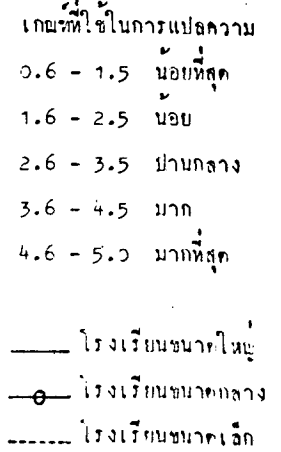
ค่าลำดับความสำคัญ 1 = 8, 2 = 7, 3 = 6, 4 = 5,
5 = 4, 6 = 3, 7 = 2, 8 = 1

มีผู้ตอบ 92 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 97 คน

จากตารางที่ 13 แสดงว่า หลังจากการใช้สื่อการสอนแล้ว ครูใช้คำถามตามความเข้าใจ
ของนักเรียนมากที่สุด และรองลงมา คือ สังเกตผลของการใช้สื่อการสอนจากความสนใจ ความ
ตั้งใจ และบรรยากาศในห้องเรียน ให้นักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกับครูตามลำดับ และส่งคืนสื่อ-
การสอนซึ่งยืมของโรงเรียนให้กับทางโรงเรียน เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยน้ำหนักของปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน	โรงเรียน ขนาดใหญ่	โรงเรียน ขนาดกลาง	โรงเรียน ขนาดเล็ก					
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	2	2.5	3	3.5	4
ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของสื่อการสอน	1.96	1.76	1.99	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ทางโรงเรียนไม่จัดงบประมาณไว้สำหรับซื้อหรือผลิตสื่อการสอน	3.04	2.68	3.53	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ทางโรงเรียนขาดเครื่องอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน	3.63	3.35	3.83	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ขาดผู้นำที่มีความรู้ด้านการนำสื่อการสอนมาใช้	2.96	3.00	3.31	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
สภาพของโรงเรียนไม่อำนวยให้ใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย	3.04	3.70	4.08	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ท่านไม่สามารถเสนอความเห็นในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการสอน	2.46	2.41	2.69	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ท่านยังไม่เข้าใจถึงคุณค่าของการใช้สื่อการสอนดีพอ	1.88	1.84	2.03	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ท่านยังไม่ทราบแหล่งที่จะหาวัสดุชิ้นปะติดและสื่อการสอนที่จะใช้	2.29	2.73	2.61	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ท่านมีความยุ่งยากในการขอรับการใช้อุปกรณ์การสอน	3.29	3.32	3.36	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ท่านไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนเพราะมีชั่วโมงสอนมาก	3.83	4.00	3.72	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ท่านไม่มีความรู้และความสามารถในการผลิตสื่อการสอน	2.67	2.59	2.50	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ท่านไม่ทราบแหล่งที่จะซื้อสื่อการสอน	2.79	2.73	2.92	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
จำนวนสื่อการสอนที่มีในโรงเรียนน้อยเกินไป	3.58	3.49	3.92	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ขาดผู้นำที่ปรึกษาทางเทคนิคเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน	3.13	3.22	3.44	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ขาดทักษะในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น	3.13	3.24	3.00	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
ท่านไม่สามารถจัดหาหรือทำสื่อการสอนตามที่เสนอแนะไว้ได้	3.38	3.35	3.17	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
มีความยากลำบากในการจัดหาวัสดุชิ้นปะติดที่ต้องการ	3.25	3.54	3.64	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0

ตารางที่ 14 จากตารางแสดงว่า ปัญหาที่ครูโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบมากที่สุดคือ ไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน เพราะมีชั่วโมงสอนมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก สภาพของโรงเรียนไม่อำนวยให้ใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย และจำนวนสื่อการสอนที่มีในโรงเรียนมีน้อยเกินไป กับทั้งมีความยากลำบากในการจัดซื้อวัสดุสิ้นเปลืองที่ต่องการ นอกจากนี้โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ระบุว่า ขาดเครื่องอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความต้องการในการปรับปรุงด้านสื่อการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ความต้องการในการปรับปรุง	โรงเรียน ขนาดใหญ่	โรงเรียน ขนาดกลาง	โรงเรียน ขนาดเล็ก			
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$	3.5	4	4.5
การสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียนที่เห็นคุณค่าของสื่อการสอน	4.17	3.97	3.81			
การจัดงบประมาณด้านสื่อการสอนโดยเฉพาะ	4.13	3.60	3.83			
จัดให้มีโครงการ แขนงงาน สายงานและวิสัยบริหารงานด้านนี้โดยเฉพาะ	3.96	3.62	3.53			
จัดให้มีห้องเก็บอุปกรณ์หรือศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียน	3.92	3.89	3.64			
ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับบริการให้คำปรึกษาแก่ครูในการใช้สื่อการสอน	4.25	3.95	3.78			
ให้โอกาสครูทุกคนเสนอความเห็นและความต้องการในการใช้สื่อการสอน	4.08	4.05	3.97			
จัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือ และห้องสำหรับผลิตสื่อการสอน	4.04	3.70	3.61			
จัดวิทยากรให้คำแนะนำในการผลิตและใช้สื่อการสอนแก่ครู	3.83	3.68	3.39			
จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด	3.92	3.81	3.53			
จัดให้มีการอบรมครู เกี่ยวกับการผลิต และใช้สื่อการสอนเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจ	3.96	3.68	3.36			
ต้องการให้วิทยากร อบรม แดงของวิทยากรด้านสื่อการสอนของโรงเรียนในจังหวัด	4.42	4.54	4.17			
ครูในโรงเรียนผลิตสื่อการสอนร่วมกันนอกเวลาเรียน	3.79	3.43	3.53			
ในทางการจัดสื่อการสอนที่โรงเรียนทำเองไม่ได้ให้	4.58	4.30	4.31			

เกณฑ์ใช้ในการแปลความ
 0.6 - 1.5 น้อยที่สุด
 2.6 - 3.5 ปานกลาง
 4.6 - 5.0 มากที่สุด
 1.6 - 2.5 น้อย
 3.6 - 4.5 มาก

— โรงเรียนขนาดใหญ่
 —○— โรงเรียนขนาดกลาง
 - - - - - โรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 15 จากตารางแสดงว่า ครูโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการปรับปรุง
สิ่งต่อไปนี้มาก ตามลำดับ ได้แก่

1. ต้องการให้ทางการจัดทำสื่อการสอนที่ทางโรงเรียนผลิตเองไม่ได้ให้
2. ต้องการให้วิทยาลัยครูเป็นแหล่งบริการคานการสอนของโรงเรียนในจังหวัด
3. ให้โอกาสครูทุกคนเสนอความคิดเห็นและความต้องการในการใช้สื่อการสอน
4. จัดให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำปรึกษาแก่ครูในการใช้สื่อการสอน
5. ต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนที่เห็นคุณค่าของสื่อการสอน
6. ต้องการให้จัดงบประมาณตามสื่อการสอนให้
7. จัดให้มีศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียน หรืออย่างน้อยให้มีห้องสื่อการสอน
8. จัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือและห้องสำหรับผลิตสื่อการสอน

ครูโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ต้องการให้มีโครงการแผนงานสายงาน
และวิธีบริหารงานคานนี้โดยเฉพาะ และจัดวิทยากรให้คำแนะนำในการผลิตและใช้สื่อการ-
สอนแก่ครูโดยเฉลี่ยมาก แต่โรงเรียนขนาดเล็กต้องการเพียงปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยน้ำหนักความถี่ของการด้านความรู้ในเรื่อง การเตรียม นวัตกรรม และเก็บรักษาสื่อการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ความต้องการด้านความรู้	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน			
	ขนาดใหญ่ $\bar{x}$	ขนาดกลาง $\bar{x}$	ขนาดเล็ก $\bar{x}$	3	3.5	4
ความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุที่หาได้ง่ายในห้องเรียน	4.21	4.03	3.75			
ความรู้ในการผลิตสื่อการสอนราคาเบาและเศษวัสดุเหลือใช้	4.25	4.14	4.06			
ความรู้ในการประดิษฐ์ตัวอักษร	3.92	3.76	3.50			
ความรู้ในการจักย้ายนินเพท	3.67	3.51	3.53			
ความรู้ในการทำแผนภูมิ	3.67	3.59	3.39			
ความรู้ในการทำภาพโปสเตอร์	3.79	3.73	3.44			
ความรู้ในการพิมพ์ภาพ	3.88	3.68	3.50			
ความรู้ในการจัดนิทรรศการ	3.71	3.70	3.31			
ความรู้ในการทำหุ่น	4.17	3.78	3.50			
ความรู้ในการถ่ายภาพ	3.67	3.54	3.00			
ความรู้ในการถ่ายทำสไลด์	3.54	3.43	2.72			
ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม	3.67	3.65	3.42			
ความรู้เกี่ยวกับวิธีการแบ่งมอบงานกลุ่ม	3.92	3.70	3.39			
ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดระเบียบวัสดุ	3.96	3.81	3.39			
ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนเป็นทีม	4.00	3.73	3.47			
ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนแบบรวมกลุ่ม	3.71	3.41	3.39			
ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบรวมกลุ่ม	4.00	3.70	3.39			
ความรู้ในการใช้ การเก็บรักษาและซ่อมสื่อการสอน	3.71	3.35	2.94			
ประเภทของสื่อ เช่น เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ ฯลฯ						

เกณฑ์ใช้ในการแปลความ

0.6 - 1.5 น้อยที่สุด

1.6 - 2.5 น้อย

2.6 - 3.5 ปานกลาง

3.6 - 4.5 มาก

4.6 - 5.0 มากที่สุด

— โรงเรียนขนาดใหญ่

—○— โรงเรียนขนาดกลาง

----- โรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 16 จากตารางแสดงว่า ครูโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการความรู้ในการผลิตและใช้สื่อการสอนจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และความรู้ในการผลิตสื่อการสอนราคาเขาและจากเศษวัสดุเหลือใช้ โดยเฉพาะมาก เป็นที่น่าสังเกตว่าครูโรงเรียนขนาดใหญ่ต้องการความรู้ในด้านการผลิตสื่อการสอนมากเกือบทุกรายการ นอกจากความรู้ในการถ่ายทำสไลด์ และครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนต่าง ๆ มาก รองลงมา ส่วนครูโรงเรียนขนาดเล็กต้องการความรู้มากใน 2 สิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เท่านั้น ความรู้นอกเหนือจากนั้นต้องการเพียงปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2

วิเคราะห์ข้อมูลของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่

ตารางที่ 17 จำนวนครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน และเพศ

ขนาดโรงเรียน	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
โรงเรียนขนาดใหญ่	23	96	1	4	24	25
โรงเรียนขนาดกลาง	34	92	3	8	37	38
โรงเรียนขนาดเล็ก	35	97	1	3	36	37
รวม	92	95	5	5	97	100

ตารางที่ 17 จากตารางแสดงถึงจำนวนครูใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ เป็นชาย 23 คน หรือร้อยละ 96 หญิง 1 คน หรือร้อยละ 4 รวม 24 คน หรือร้อยละ 25 ครูใหญ่โรงเรียนขนาดกลาง เป็นชาย 34 คน หรือร้อยละ 92 หญิง 3 คน หรือร้อยละ 8 รวม 37 คน หรือร้อยละ 38 โรงเรียนขนาดเล็ก ครูใหญ่เป็นชาย 35 คน หรือร้อยละ 97 หญิง 1 คน หรือร้อยละ 3 รวม 36 คน หรือร้อยละ 37

ตารางที่ 18 แสดงช่วงอายุของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ช่วงอายุของครูใหญ่	โรงเรียนขนาดใหญ่		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20 - 24	0	0	0	0	1	3
25 - 29	1	4	1	3	3	8
30 - 34	2	8	3	8	5	14
35 - 39	4	17	10	27	6	17
40 - 44	2	8	8	22	4	11
45 - 49	5	22	3	8	6	17
50 - 54	8	33	7	19	9	25
55 - 59	2	8	5	13	2	5
รวม	24	100	37	100	36	100

จากตารางที่ 18 แสดงว่าครูใหญ่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีอายุระหว่าง 50-54 ปีมากที่สุด 8 คน หรือร้อยละ 33 และโรงเรียนขนาดเล็ก มี 9 คน หรือร้อยละ 25 ส่วนครูใหญ่โรงเรียนขนาดกลาง มีอายุอยู่ระหว่าง 35-39 ปี มีมากที่สุด คือ 10 คน หรือร้อยละ 27

ตารางที่ 19 วุฒิสามัญของครูใหญ่ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

วุฒิสามัญ	โรงเรียนขนาดใหญ่		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดเล็ก	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
ต่ำกว่า ม.6	1	4	24	65	22	61
ม.6 หรือ ม.ศ.3	22	92	12	32	13	36
ม.8	1	4	1	3	1	3
รวม	24	100	37	100	36	100

จากตารางที่ 19 แสดงว่า ครูใหญ่โรงเรียนขนาดกลาง มีวุฒิต่ำกว่า ม.6 มี 24 คนหรือรอยละ 65 รองลงมา คือครูใหญ่โรงเรียนขนาดเล็ก มี 22 คน หรือรอยละ 61 และโรงเรียนขนาดใหญ่ มี 1 คน หรือรอยละ 4 สำหรับวุฒิ ม.ศ.3 หรือ ม.6 ครูใหญ่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนมากที่สุด คือ 22 คน หรือรอยละ 92 รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก มี 13 คน หรือรอยละ 36 และโรงเรียนขนาดกลาง มี 12 คน หรือรอยละ 32 ตามลำดับ ส่วนวุฒิ ม.8 มีเท่า ๆ กัน คือ ประเภทโรงเรียนละ 1 คน

ศูนย์วิจัยทางพหุกิจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

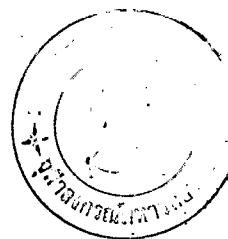
ตารางที่ 20 วุฒิทางการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	โรงเรียนขนาดใหญ่		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครู ป., หรือ พ.	0	0	4	11	5	14
พ.กศ., พ.ป., ป.กศ., ป.ป.	0	0	4	11	5	14
พ.ม., ป.ม., ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า	21	88	24	65	26	72
ปริญญาตรีทางการศึกษา	3	12	5	13	0	0
รวม	24	100	37	100	36	100

จากตารางที่ 20 แสดงว่า ครูใหญ่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้วุฒิ พ.ม., ป.ม., ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า มีจำนวนสูงสุด คือ 21 คน หรือร้อยละ 88 ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มี 26 คน หรือร้อยละ 72 และโรงเรียนขนาดกลาง มี 24 คน หรือร้อยละ 65 ครูใหญ่โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้วุฒิ พ.กศ., พ.ป., ป.กศ., ป.ป. และครู ป. และ พ. มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ อย่างละ 4 คน หรือร้อยละ 11 และ 5 คน หรือร้อยละ 14 ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่มีวุฒิปริญญาทางการศึกษาเลย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่

จำนวนปี	โรงเรียนขนาดใหญ่		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดเล็ก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	1	4	0	0	0	0
1 - 5	10	42	19	51	13	36
6 - 10	5	21	4	11	11	31
11 - 15	4	17	7	19	4	11
16 - 20	2	8	1	3	5	14
21 - 25	1	4	2	5	1	3
26 - 30	1	4	2	5	2	5
31 - 35	0	0	1	3	0	0
36 - 40	0	0	1	3	0	0
รวม	24	100	37	100	36	100

จากตารางที่ 22 แสดงว่า ครูใหญ่ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อยู่ในช่วง 1-5 ปี มีมากที่สุด ดังนี้คือ ครูใหญ่โรงเรียนขนาดกลาง มีถึง 19 คน หรือร้อยละ 51 โรงเรียนขนาดใหญ่ 10 คน หรือร้อยละ 42 และโรงเรียนขนาดเล็ก 13 คน หรือร้อยละ 36 ส่วนเวลาที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่น้อยที่สุด คือ ต่ำกว่า 1 ปี ครูใหญ่โรงเรียนขนาดใหญ่ มี 1 คน หรือร้อยละ 4

ตารางที่ 23 จำนวนผู้อยู่ที่มั่งคั่งบัญชีฯ เปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน

จำนวน	โรงเรียน ขนาดใหญ่	ร้อยละ	โรงเรียน ขนาดกลาง	ร้อยละ	โรงเรียน ขนาดเล็ก	ร้อยละ
1 - 5	0	0	0	0	22	61
6 - 10	0	0	6	16	13	36
11 - 15	0	0	19	51	1	3
16 - 20	10	41	8	22	0	0
21 - 25	6	25	3	8	0	0
26 - 30	3	13	1	3	0	0
31 - 35	4	17	0	0	0	0
36 - 40	1	4	0	0	0	0
รวม	24	100	37	100	36	100

จากตารางที่ 23 แสดงว่า จำนวนครูผู้อยู่ที่มั่งคั่งบัญชีฯ ในโรงเรียนขนาดเล็ก 1-5 คน มี 22 คน หรือร้อยละ 61 และจำนวน 11-15 คน ในโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 19 คน หรือร้อยละ 51 จำนวน 16-20 คน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มี 10 คน หรือร้อยละ 41

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 แสดงชั้นเรียนที่ครูใหญ่ทำการสอน

	โรงเรียน ขนาดใหญ่	ร้อยละ	โรงเรียน ขนาดกลาง	ร้อยละ	โรงเรียน ขนาดเล็ก	ร้อยละ
ป.1 - 4	1	4	7	19	27	75
ป.5 - 6	8	33	9	24	6	17
สอนทุกชั้น	0	0	2	6	0	0
ไม่สอน	15	63	19	51	3	8
รวม	24	97	37	100	36	100

จากตารางที่ 24 แสดงว่า ครูใหญ่โรงเรียนขนาดเล็กสอนชั้น ป.1 - ป.4 มีมากที่สุด 27 คน หรือ ร้อยละ 75 และครูใหญ่ที่ไม่ต้องทำการสอนเลยในโรงเรียนขนาดใหญ่ มี 15 คน หรือ ร้อยละ 63 โรงเรียนขนาดกลางมี 19 คน หรือ ร้อยละ 51 โรงเรียนขนาดเล็ก มี 3 คน หรือ ร้อยละ 8 และวิชาที่ครูส่วนใหญ่สอนมากที่สุด คือ หน้าที่ศีลธรรม รองลงมาวิชาทัศนศึกษา และพลศึกษา ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครูใหญ่ที่เคยศึกษาวิชาโสตทัศนศึกษา เป็นจำนวน 21 คน หรือร้อยละ 22 และ
ไม่เคยศึกษาวิชาโสตทัศนศึกษา จำนวน 76 คน หรือร้อยละ 78 และส่วนใหญ่เคยศึกษาจาก
วิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัย ตามลำดับ

ครูใหญ่ระบุว่าเคยเข้ารับการอบรมวิชาโสตทัศนศึกษา 12 คน หรือร้อยละ 12
และไม่เคยเข้ารับการอบรมวิชาโสตทัศนศึกษา จำนวน 85 คน หรือร้อยละ 88 ส่วนใหญ่
ได้รับการอบรมจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยศึกษานิเทศก์ ตามลำดับ

จำนวนครูใหญ่ที่เคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรใหม่ มี 84 คน หรือร้อยละ 87
และที่ไม่เคยเข้ารับการอบรม 13 คน หรือร้อยละ 13 ทั้ง 87 คน ระบุว่า ได้รับการอบรม
จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่วมกับวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง

เกี่ยวกับการมีไฟฟ้าใช้ในโรงเรียนประถม
โรงเรียนมีไฟฟ้าใช้ 48 โรง หรือร้อยละ 49 และไม่มีไฟฟ้าใช้ 49 โรง หรือร้อยละ 51

เกี่ยวกับการมีน้ำประปาหรือน้ำบาดาลใช้
โรงเรียนมีน้ำประปาหรือน้ำบาดาลใช้ 55 โรง หรือร้อยละ 60 และไม่มี จำนวน 39 โรง
หรือร้อยละ 40

เกี่ยวกับการรับหนังสือพิมพ์ และหนังสือรายปักษ์ ที่โรงเรียนรับ
โรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่ารับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 65 โรง หรือร้อยละ 79 รองลงมา ได้แก่
หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ส่วนหนังสือรายปักษ์ ได้แก่ มิตรครู ประชาบาล วิทยาสาร ประชา-
ศึกษา และวารสารราชบุรี ตามลำดับ

เกี่ยวกับการจัดซื้อสื่อการสอนของโรงเรียน
 ผู้จัดซื้อสื่อการสอนของโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้แก่ ครูผู้สอน มีจำนวนถึง 80 คน หรือร้อยละ
 82 รองลงมา ได้แก่ ครูใหญ่ ครูแต่ละหมวดวิชา และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ตามลำดับ

เกี่ยวกับห้องสื่อการสอน หรือ ห้องเก็บอุปกรณ์การสอน
 โรงเรียนส่วนใหญ่ 83 โรง หรือร้อยละ 86 มีห้องเก็บสื่อการสอน ในจำนวนนี้ 66 โรง
 หรือร้อยละ 80 รวมกับห้องอื่น ๆ เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องพัสดุ ห้องพยาบาล
 และห้องพิพิธภัณฑ์ ตามลำดับ ที่ระบุว่าไม่มีห้องเก็บสื่อการสอนเป็นเอกเทศ มี 17 โรง หรือ
 ร้อยละ 20 และไม่มีห้องเก็บสื่อการสอนเลย 12 โรง หรือร้อยละ 12 ไม่ระบุมี 2 โรง
 หรือ ร้อยละ 2

เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านสื่อการสอนของโรงเรียน
 โรงเรียนส่วนใหญ่ 43 โรง หรือร้อยละ 52 ไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง และอีก
 40 โรง หรือร้อยละ 48 แต่งตั้งครูเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 สภาพของสื่อการสอนที่มีในโรงเรียน

สื่อการสอน	มี		ไม่มี		ดี	ชำรุด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
บัตรคำ	96	99	1	1	3465	299
แผนที่	90	93	7	7	285	36
กระเปาะหนัง	86	89	11	11	99	19
รูปภาพที่ฉีกแล้ว	85	88	12	12	951	304
ป้ายนิเทศ	82	85	15	15	171	5
รูปภาพที่ยังไม่ได้ฉีก	80	82	17	18	913	160
แผนภูมิ	79	81	18	19	230	29
แผนภาพ	73	75	24	25	403	7
ของตัวอย่าง	72	74	25	26	748	29
ของจริง	68	70	29	30	997	7
ภาพพลิก	68	70	29	30	303	14
แผนสถิติ	66	68	31	32	147	8
ลูกโลก	60	62	37	38	33	5
ภาพโฆษณา	59	61	38	39	150	9
แผนป้ายคำดี	59	61	38	39	82	31
เครื่องรับวิทยุ	57	59	40	41	35	3
วัสดุที่ใช้กับแผนป้ายคำดี	55	57	42	43	285	198
ม้วนเทป	49	51	48	49	234	14
หุ่นจำลอง	40	41	57	59	138	1
เครื่องขยายเสียง	38	39	59	61	24	2
เครื่องบันทึกเสียง	33	34	64	66	25	5

ตารางที่ 25 (ต่อ) สภาพของสื่อการสอนที่มีในโรงเรียน

สื่อการสอน	มี		ไม่มี		ค	ชำรุด
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
กระเปาะทราย	33	34	64	66	33	0
กระดานคำนวณได้	23	24	74	76	25	5
หุ่น	22	23	75	77	35	1
แผ่นเสียง	22	23	75	77	114	4
แผ่นป้ายไฟฟ้า	19	20	78	80	11	8
เวทชีวิตรจำลอง	17	18	80	82	17	0
เครื่องเล่นแผ่นเสียง	17	18	80	82	5	3
แผ่นป้ายแม่เหล็ก	9	9	88	91	2	0
เครื่องฉายสไลด์	4	4	93	96	3	0
ฟิล์มสไลด์	4	4	93	96	252	0
เครื่องฉายภาพยนตร์	1	1	96	99	1	0
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	0	0	97	100	0	0
ภาพโปร่งใส	0	0	97	100	0	0
เครื่องฉายวัสดุทึบแสง	0	0	97	100	0	0
โทรทัศน์	0	0	97	100	0	0

จากตารางที่ 25 แสดงว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีบัตรคำ แผ่นที่ กระเปาะทราย รูปภาพที่ฉีกแล้ว ป้ายนิเทศ รูปภาพที่ยังไม่ได้ฉีก และแผ่นภูมิ มาก ส่วนสื่อการสอนชนิดอื่น ๆ มีพอประมาณ ส่วนสื่อการสอนซึ่งมีน้อยมาก ได้แก่ พวกเครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ และที่ไม่มีเลย ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพโปร่งใส เครื่องฉายวัสดุทึบแสง และโทรทัศน์

หมายเหตุ โรงเรียนที่ระบุว่า มี และไม่มีสื่อการสอน แต่ไม่ระบุจำนวนที่มีหรือไม่มี มี 49 โรงเรียน

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นของครูใหญ่ในการจัดหาสื่อการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สื่อการสอน	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน	2.5	3	3.5	4
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก				
รูปภาพที่ยังไม่ได้ฉีก	3.88	3.95	3.67				
รูปภาพที่ฉีกแล้ว	4.00	3.86	3.67				
ภาพพลิก	3.83	4.05	3.36				
บัตรคำ	4.21	4.19	3.81				
แผนที่	3.92	3.76	3.39				
ลูกโลก	3.79	3.38	3.28				
แผนภูมิ	3.75	3.59	3.42				
แผนภาพ	3.83	3.76	3.47				
แผนสถิติ	3.63	3.46	3.39				
ภาพโฆษณา	3.67	3.24	3.25				
แผ่นป้ายสำลี	3.88	3.54	3.47				
วัสดุที่ใช้กับแผ่นป้ายสำลี	3.88	3.54	3.67				
ป้ายนิเทศ	3.79	3.51	3.33				
แผ่นป้ายไฟฟ้า	3.38	3.27	2.97				
แผ่นป้ายแม่เหล็ก	3.42	3.30	3.08				
กระเปาะผนัง	3.92	3.54	3.25				
กระดานคำนวณได้	3.75	3.43	3.14				
หุ่นจำลอง	3.67	3.46	3.31				

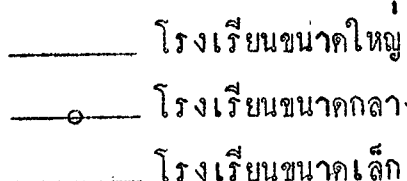
เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ	0.6-1.5 น้อยที่สุด	1.6-2.5 น้อย	2.6-3.5 ปานกลาง	3.6-4.5 มาก	4.6-5.0 มากที่สุด
				—●—	—○—
					—○—
					—○—

● โรงเรียนขนาดใหญ่
 ○ โรงเรียนขนาดกลาง
 ○ โรงเรียนขนาดเล็ก

ตารางที่ 26 (ต่อ) ความคิดเห็นของครูใหญ่ในการจัดหาสื่อการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สื่อการสอน	โรงเรียน	โรงเรียน	โรงเรียน				
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก ²	2.5	3	3.5	4
ของตัวอย่าง	4.04	3.81	3.72				
ของจริง	3.88	3.84	3.61				
กระเบาะทราย	3.63	3.30	3.47				
เวทีชีวิตจำลอง	3.58	3.51	3.44				
หุ่น	3.58	3.51	3.56				
เครื่องฉายสไลด์	3.79	3.32	3.08				
ฟิล์มสไลด์	3.83	3.38	3.14				
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	3.54	3.24	2.97				
ภาพโปร่งใส	3.46	3.24	3.00				
เครื่องฉายวัสดุทึบแสง	3.33	3.11	2.86				
เครื่องฉายภาพยนตร์	3.38	3.35	2.83				
เครื่องบันทึกเสียง	4.00	3.81	3.58				
มวนเทป	4.21	3.97	3.61				
เครื่องเล่นแผ่นเสียง	3.46	3.59	3.28				
แผ่นเสียง	3.29	3.22	3.25				
เครื่องขยายเสียง	3.71	3.43	3.31				
เครื่องรับวิทยุ	3.33	3.46	3.39				
โทรทัศน์	2.42	2.89	2.83				

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ 0.6-1.5 น้อยที่สุด 1.6-2.5 น้อย 2.6-3.5 ปานกลาง 3.6-4.5 มาก 4.6-5.0 มากที่สุด

 _____ โรงเรียนขนาดใหญ่
 —○— โรงเรียนขนาดกลาง
 ..... โรงเรียนขนาดเล็ก

จากตารางที่ 26 แสดงว่า ครูใหญ่โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความเห็นว่า ควรจัดหาสื่อการสอนมากเกือบทุกรายการ ยกเว้นพวกสื่อการสอนประเภทเครื่องมือ ไม้แก้ เครื่องฉายวิศุทัศน์แสง เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องรับวิทยุ ต้องการปานกลาง และที่ต่องการน้อย ไม้แก้ โทรทัศน์ โรงเรียนขนาดกลาง ครูใหญ่มีความเห็นว่า ควรจัดหาสื่อการสอนต่อไปนี้มาก ไม้แก้ พวกวิศุกราฟฟิก ไม้แก้ รูปภาพ บัตรคำ แผนที่ของจริง ของตัวอย่าง และพวกเครื่องมือ ไม้แก้ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น นอกจากนี้ ครูใหญ่มีความเห็นในการจัดหาเพียงปานกลาง สำหรับครูใหญ่โรงเรียนขนาดเล็ก มีความเห็นในการจัดหาสื่อการสอนเหล่านี้คือ รูปภาพ บัตรคำ ของจริง ของตัวอย่าง ม้วนเทป ส่วนสื่อการสอนอื่น ๆ ครูใหญ่มีความเห็นว่าควรจัดหapanกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3

ความคิดเห็นของครูใหญ่หรือครูช่วยครูใหญ่ เกี่ยวกับการนำสื่อการสอนมาใช้ให้ สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่

1. โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในสภาพท้องถิ่นที่มีการคมนาคมสะดวก มีถนนใหญ่ และ รถประจำทางผ่านเป็นส่วนใหญ่ และโรงเรียนที่อยู่ในย่านการคมนาคมไม่สะดวก ส่วนมาก เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะโรงเรียนในกิ่งอำเภอส่วนหนึ่ง อยู่ในย่านการคมนาคม ลำบาก มีถนนลูกรัง แต่ไม่มีรถประจำทางผ่านอยู่หลายโรงเรียน

2. โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากแหล่งชุมชนและโรงเรียนระดับ เกี่ยวกันพอสมควร โรงเรียนขนาดกลางประมาณ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่าง ได้รับความ ร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี มีโรงเรียนเป็นส่วนน้อยที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนน้อยมาก

3. ครูใหญ่มีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่าสื่อการสอนมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมาก ที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวหลักสูตรพุทธศักราช 2521

4. ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตร พุทธศักราช 2521 จำเป็นต้อง มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ และครูใหญ่ส่วนใหญ่ก็ได้ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้ปกครองนักเรียนทราบควยวจา และควยหนังสือแจ้ง แต่ยังมีอีกส่วนหนึ่งคือ โรงเรียน ขนาดเล็ก ที่การคมนาคมไม่สะดวก และผู้ปกครองไม่เข้าใจเรื่องการศึกษา ประกอบกับต้อง ประกอบอาชีพ ครูใหญ่ประชาสัมพันธ์ได้ไม่กว้างขวางนัก

5. ครูส่วนใหญ่ยังใช้สื่อการสอนน้อยมาก ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งตั้งเหตุผลว่า หากใช้สื่อการสอนแล้วจะทำให้สอนไม่ทันตามหลักสูตร และอีกส่วนหนึ่งอ้างว่าไม่มีเวลาทำ สื่อการสอน

6. ปัญหาสำคัญที่สุดที่ครูไม่ใช้สื่อการสอน คือ การขาดสื่อการสอนที่จะใช้ ทั้งนี้ เพราะขาดงบประมาณจากราชการ สำหรับค่านสื่อการสอนโดยเฉพาะ นอกจากนี้ครูใหญ่ ในโรงเรียนขนาดใหญ่ระบุว่า เหตุที่ครูไม่ใช้สื่อการสอนขึ้นกับตัวครูเอง อ้างว่าไม่มีเวลา เตรียมและผลิต

7. บัญหารองลงมาซึ่งครูใหญ่โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ระบุก็คือ ตัวครูเองไม่ชอบใช้สื่อการสอน เพราะอาจเหตุผลหลายประการ อาทิเช่น ไม่มีเวลา ไม่มีความรู้ในการผลิต

8. สภาพอาคารเรียนส่วนใหญ่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการใช้สื่อการสอน แต่มีบางส่วนที่ระบุว่า อาคารเรียนเป็นอุปสรรค เพราะอาคารเรียนไม่เพียงพอ และบางแห่งไม่มีฝ้ากัน ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท

* 9. ในเรื่องงบประมาณเกี่ยวกับสื่อการสอน ครูใหญ่ทุกโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ระบุว่าไม่มีงบประมาณสำหรับค่านสื่อการสอนโดยเฉพาะ งบประมาณส่วนใหญ่ที่ได้จะเป็นพวกครุภัณฑ์ส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ทางราชการไม่ได้จัดสรรงบประมาณค่านสื่อการสอนให้แก่โรงเรียนเลย

10. งบประมาณที่ได้ส่วนใหญ่ครูจัดหาเองโดยทางโรงเรียนจัดงานขอจากผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งได้แก่ ชาวบ้าน และผู้ประกอบการ อีกส่วนหนึ่งซึ่งมีไม่มากขอจากวิทยาลัยครู หนุมานจอมบึง

11. ครูใหญ่ส่วนมากสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอน โดยมีนโยบายที่จะให้ครูช่วยกันจัดหา และผลิตสื่อการสอนเพื่อใช้ประกอบการสอนทุกชั้น โรงเรียนขนาดเล็กส่วนหนึ่งยังไม่เป็นนโยบายสนับสนุน ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขาดครู ครูต้องรับผิดชอบการสอน และงานอื่น ๆ ของโรงเรียน และของชุมชนอีกด้วย

12. ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ครูใหญ่เห็นความสำคัญของสื่อการสอนว่ามีความสำคัญมาก และได้สนับสนุนให้ครูใช้โดยการจัดหาวัสดุที่มีในท้องถิ่น และสะสมเศษวัสดุเหลือใช้ นำมาประดิษฐ์ และใช้เป็นสื่อการสอนก่อน และมีโครงการจัดหางบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนโดยเฉพาะ

13. ครูใหญ่ส่วนใหญ่ต้องการให้วิทยาลัยครู เป็นศูนย์กลางของการจัดฝึกอบรม และให้คำแนะนำแก่ครูในการผลิตและใช้สื่อการสอน นอกจากนี้ยังต้องการให้วิทยาลัยครู แจกสื่อการสอนที่นักศึกษาผลิตขึ้นให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ

14. ครูใหญ่ส่วนใหญ่ของการให้ทางอำเภอและจังหวัดจัดงบประมาณให้ และจัดอบรมให้ความช่วยเหลือแนะนำ

15. ครูใหญ่ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการตั้งศูนย์สื่อการศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียนมากที่สุด ควบเหตุผลที่จะสะดวกในการให้บริการ รองลงมา ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ตามลำดับ

16. ความเห็นอื่น ๆ ที่ครูใหญ่เสนอแนะ ได้แก่ ต้องการให้ทางจังหวัดจัดงบประมาณด้านสื่อการสอนบ้าง และต้องการให้ผู้ใหญ่เห็นความสำคัญก่อน

ความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของจังหวัดในแง่การนำสื่อการสอนมาใช้ในหลักสูตรใหม่

ตอนที่ 1

รายละเอียดส่วนตัว

1. เพศชายทั้งหมด อายุเฉลี่ย 47 ปี
2. วุฒิสามัญ ม.6 ทั้ง 10 คน วุฒิทางการศึกษา พ.ม. 7 คน ปริญญาตรีทางการศึกษา 3 คน
3. ขณะนี้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนการศึกษา 1 คน หัวหน้าหมวดการศึกษา 9 คน
4. ดำรงตำแหน่งนี้มาต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 10 ปี เฉลี่ย 6 ปี
5. มีหัวหน้าหมวดการศึกษาและหัวหน้าส่วนการศึกษา 5 คน หรือร้อยละ 50 ระบุว่าเคยศึกษาวิชาโสตทัศนศึกษามา
6. หัวหน้าส่วนและหัวหน้าหมวดทั้ง 10 คน หรือร้อยละ 100 ระบุว่าเคยเข้ารับการอบรมวิชาโสตทัศนศึกษามาก่อน

ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับสื่อการสอน ในแง่นโยบายการสนับสนุนและการใช้สื่อการสอนในหลักสูตรใหม่

1. สภาพของท้องถิ่นโดยทั่วไปไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาตามแนวหลักสูตรใหม่ แม้จะมีบางท้องถิ่นที่การคมนาคมไม่สะดวกและอยู่ห่างไกลความเจริญ และบางแห่งนักเรียนต้องเดินทางไปกลับเป็นระยะทางหลายกิโลเมตร เพราะไม่มีรถประจำทางผ่าน แต่ทางอำเภอและจังหวัดก็พยายามติดตามช่วยเหลือ

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเคยจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการสอน และนวัตกรรมทางการศึกษา เช่น การผลิตชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยขอความร่วมมือจากทางแผนกโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่สำหรับอำเภอ ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถจัดการอบรมได้เนื่องจากขาดงบประมาณ เกือบทุกอำเภอมีนโยบายให้กลุ่มโรงเรียนร่วมมือกัน ผลิตสื่อการสอน และพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และมี 1 อำเภอ ที่มีโครงการส่งเสริมให้โรงเรียนผลิตสื่อการสอน โดยจัดนิทรรศการในวันครู และมีประกวดสื่อการสอนที่มีคุณค่า

3. หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา ทั้ง 10 คน หรือร้อยละ 100 ต้องการที่จะให้วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง มีบทบาทสำคัญในการจัดโครงการสื่อการสอนให้แก่โรงเรียนในท้องถิ่น เช่น จัดอบรมครูในด้านการผลิต และใช้สื่อการสอน บริการให้ยืมสื่อการสอนบางอย่าง และแจกจ่ายสื่อการสอนที่นักศึกษาผลิตขึ้นให้แก่โรงเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ

4. ประชาชนในทุกท้องที่ของจังหวัดที่มีฐานะดี จะสนใจและช่วยเหลือในด้านการศึกษาคดี แต่มี 2 อำเภอ ที่ประชาชนส่วนมากมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีไม่มีเวลา และกำลังทรัพย์ที่จะช่วยเหลือทางโรงเรียนได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองนักเรียนบางส่วนโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในชนบทให้ความสำคัญของการศึกษาของเด็กน้อย ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาการขาดเรียนของเด็ก เป็นต้น

5. ทั้ง 9 อำเภอ หรือร้อยละ 100 ที่ทางผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการสอนในระดับกลุ่มโรงเรียน และใช้สื่อการสอนร่วมกันในบางอย่าง แต่มีบางโรงเรียนที่ไม่สามารถทำได้ เพราะอยู่ห่างไกลเกินไป มี 1 อำเภอ ที่ระบุว่าเคยใช้เวลาในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ให้ครูมาผลิตสื่อการสอนร่วมกัน

6. งบประมาณที่ทางจังหวัดและอำเภอจัดให้แก่โรงเรียน ไม่ได้ระบุว่าเป็นงบประมาณด้านสื่อการสอนหรือด้านใดโดยเฉพาะ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นด้านครุภัณฑ์ และงบประมาณที่ให้ทางโรงเรียนก็มีน้อยมาก จึงต้องเข้าไปกับสิ่งที่จำเป็นด้านอื่น ๆ ก่อน เช่น จัดซื้อโต๊ะ ม้านั่ง เป็นต้น

7. จังหวัดและอำเภอมีนโยบายให้โรงเรียนจัดทำงบประมาณเองนอกเหนือจากที่ทางราชการให้ โดยจัดงานโรงเรียน ขอบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา นอกจากนี้ครูยังเสียดุลละเงินส่วนตัวช่วยจัดหาสื่อการสอนด้วย

8. ทั้ง 9 อำเภอ มีนโยบายเกี่ยวกับการตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในระดับอำเภอ ทั้งนี้เพื่อเป็นศูนย์รวมในการผลิต แสวงหา บริการ ยืมสื่อการสอนแก่โรงเรียนในอำเภอ แต่ยังไม่มีการดำเนินงานใดลงมือปฏิบัติจริง แม้ว่าบางกลุ่มโรงเรียนจะผลิตสื่อการสอนร่วมกันก็ยังไม่มีการใดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในระดับกลุ่มขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย